

Het verhaal van de JP

“IEDER MENS IS ANDERS”

Het verhaal van de JP

“Ieder mens is anders”

“Die gordijnen hang ik niet nog eens op.” Duidelijker kon de stoffeerder niet zijn toen hij voor de zoveelste keer bij ‘t Polletje in Olst aankwam. We schrijven het jaar 1964. Toch wist de jonge Frida te Veldhuis, net aangesteld als directrice, hem te overtuigen: “Als de kinderen ze er opnieuw aftrekken, bel ik je niet meer.” Ze hoefde ook niet nog eens te bellen, want vanaf dat moment bleven de gordijnen gewoon hangen.

Hoe kon dat? Daarvoor blikken we nog iets verder terug in de tijd. Frida te Veldhuis – nu 85 jaar oud – heeft het nog scherp op haar netvlies als ze Ruud Klarenbeek, huidig directeur/bestuurder van de JP van den Bent stichting, vertelt over haar eerste ontmoeting met wat – achteraf gezien – de bakermat van de JP is. “Ik had niets met zwakzinnigen, mongolen, debielen en imbecielen. Ja, die termen waren indertijd heel normaal. Mijn achtergrond lag in het werken met moeilijk

verder. Ik zat in de laatste fase van mijn opleiding tot orthopedagoge in Amsterdam en mijn vader vroeg me of ik niet weer wat dichterbij huis –

in het oosten des lands – wilde komen wonen en werken. Hij had via via gehoord dat er in Olst een pand was waar zwakzinnige kinderen tijdens

Frida te Veldhuis

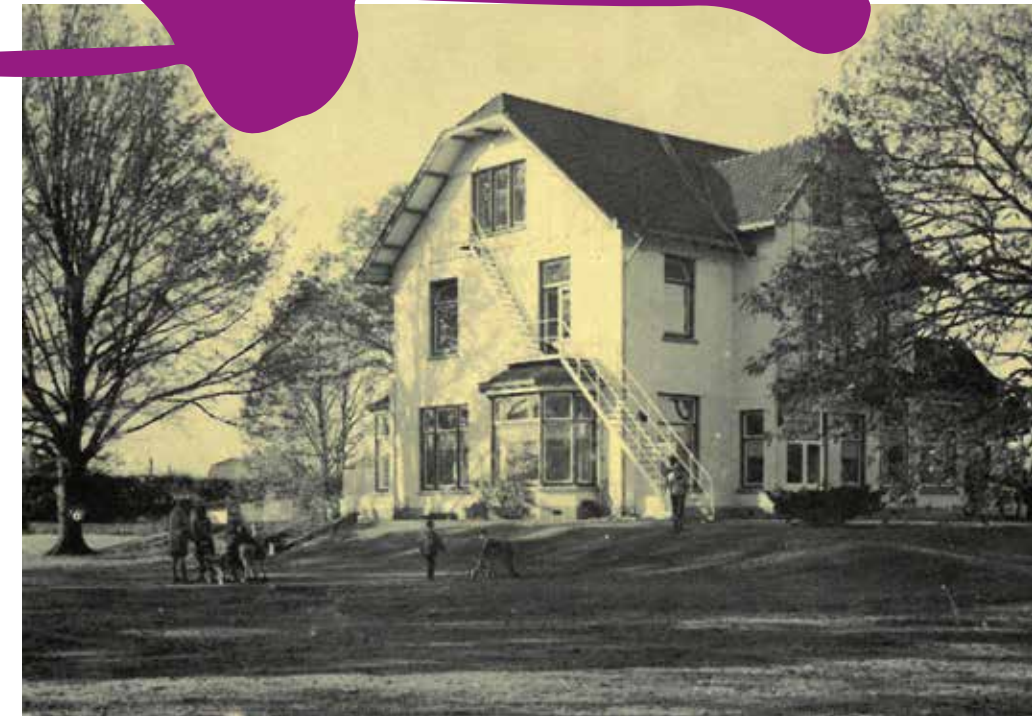
“Ik had niets met zwakzinnigen”

opvoedbare kinderen, vooral jongens. Die kun je trouwens beter hebben dan meisjes, hoor. Bij jongens weet je tenminste waar je aan toe bent, meisjes gaan achter je rug om gewoon

vakanties of in crisissituaties opgevangen werden. Het liep daar niet goed en ze zochten een nieuwe directrice. Omdat mijn vader zo aandrong, ben ik er gaan praten. De dame die ik sprak, was verpleegster geweest en nogal gesteld op netheid en hygiëne. Wat bleek? Ze waren inderdaad naarstig naar iemand op zoek en ik kon vrijwel direct beginnen, ook al had ik weinig ervaring met deze groep kinderen.”

Troosteloze boel

De eerste indruk van ‘t Polletje gaf Frida niet veel hoop ... Het was een zootje en het huis moest binnen een half jaar gesloten worden als het niet op orde gebracht werd. In de grote woonkamer van de statige, witte villa in Olst met het koetshuis ernaast zaten twintig kinderen, er hingen geen gordijnen en er was amper speelgoed. “Ik herinner me alleen een paar behangboeken, wat kleurpotloden en Simplex puzzelplankjes. Zo zonder gordijnen was het helemaal een troosteloze boel. Op mijn vraag waarom er geen gordijnen hingen, kwam een klip en klaar antwoord: ‘Dat kan niet bij deze kinderen’. Precies hetzelfde

‘t Polletje in Olst

antwoord volgde toen ik vroeg of er niet meer speelgoed was. Persoonlijk had ik andere ideeën en dat wat ik geleerd had tijdens mijn opleiding in Amsterdam sloot daarbij aan. Ik zorgde dat er meer speelgoed kwam en kleepte de boel binnen juist een beetje aan. Toen we daarna steeds meer en beter naar ieder individueel kind keken wat hij of zij wel of niet kon en daarop aansloten was de verveling snel voorbij en bleven de gordijnen dus op hun plek.” Frida vertelt dat de medewerkers van ‘t Polletje waren opgeleid bij een grote instelling. “Daar werd niet op die manier gewerkt, dus was hun conclusie dat het ook niet kon.”

Doen wat je belooft

Frida gaf zichzelf een jaar om het in Olst te proberen. “Van tevoren dacht ik: ‘Ik moet wennen aan die domme

kinderen, ik vind het vast niets.’ En eerlijk is eerlijk, de eerste maanden heb ik afgeteld, maar ja, ik had beloofd een jaar te blijven en wat ik beloofd heb, doe ik. Toch merkte ik in de loop van de tijd een verandering bij mezelf, het lag me eigenlijk wel, die zwakzinnigen en ik vond het mooi om te kunnen organiseren dat het ging werken.” In al die jaren vonden veel kinderen uit heel Nederland hun weg naar ‘t Polletje, sommigen bleven even, maar veel kinderen gingen niet meer weg. “Officieel boden we opvang tijdens vakanties of in de weekenden of als de moeder van het gezin zwanger of ziek was. In principe was de opvang dus tijdelijk, maar kinderen bleven eigenlijk altijd langer of zelfs permanent. Dat had meerdere oorzaken. Zo merkten de ouders hoe heerlijk het was om niet altijd de zware zorg voor hun

Mejuffrouw Te Veldhuis neemt de sleutel van het nieuwe therapiegebouw bij 't Polletje in ontvangst. Links de heer Verdonck, voorzitter van het Actiecomité 't Polletje (1976)

kinderen te dragen. Wij waren vaak met bepaald traject bezig en daar hadden we meer tijd voor nodig. Ook was de visie, aanpak en ligging van 't Polletje heel anders dan bij de grote instellingen voor zwakzinnigen die er in die tijd waren. Daar was het meer gemedicaliseerd, ziekenhuisachtig, groepsgevoel, terwijl wij een meer huiselijke opvang boden. De kinderen sliepen wel op slaapzalen en de groepsleidsters – 'de meisjes', zoals Frida hen noemt – woonden ook intern, op de zolderverdieping, maar zij droegen bijvoorbeeld geen verpleegsterskleding. Daar

stond men eigenlijk wel op, maar ik vond het niet meer van die tijd. En omdat ze blij waren dat ik er was, werd ik niet tegengesproken," herinnert Frida zich glimlachend. "In die tijd was het toch best gebruikelijk dat ouders in de eerste weken niet naar hun kinderen toe mochten komen?" vraagt Ruud. Frida: "Ach ja, ook dat was afhankelijk van de situatie. Van sommige ouders vond ik het prima als ze er waren, anderen waren wel erg betuttelend en konden inderdaad beter even wegblijven."

Gaargekookte groenten

Zelf woonde Frida in een kamer naast de voordeur van 't Polletje, ook al was haar een bungalow in de tuin beloofd. Ze had een kleine ruimte voor zichzelf. "Onder de trap was een kast voor mijn kleding. Er stond een bed en een tafel en er was een wastafel. Ik kon er een paar spulletjes kwijt, maar ik was toch altijd in het gebouw te vinden, dus veel ruimte had ik niet nodig. Een tijdje heb ik er een klein, zwart/bruin hondje gehad, Pollie. Ze was lief voor de kinderen, maar zwierf graag. Op een dag heeft ze een tik van een auto of trein gehad en daarna

was ze niet meer betrouwbaar. In overleg met de dierenarts is Pollie toen weggegaan." "Was er eigenlijk een keukentje?" vraagt Ruud zich af. Het antwoord komt direct en is even praktisch als altijd. "Nee, ik had toch

"Je moet mensen kunnen vertrouwen"

helemaal geen tijd om te koken? Ik had wel andere dingen aan m'n hoofd. Ik at altijd mee. We hadden een goede kookster. Toen ik net begon, werd al het eten gepureerd. Het idee was dat dat het makkelijkst was voor de kinderen. Met dat pureren zijn we snel opgehouden, want er waren ook kinderen die gewoon met vork of lepel konden eten. En als kinderen wel gepureerd eten nodig hadden, dan kregen ze dat uiteraard. De kookster kon echt prima koken en ik kon ook goed met haar opschieten. Wat ik mooi vond, was dat ze de kinderen en hun familie écht zag. Zo wist ze direct als er ouders op bezoek kwamen of ze suiker of melk in hun thee hadden. Helaas moest ik haar ontslaan toen ik merkte dat er geld verdween. Dat kon natuurlijk niet, je moet mensen kunnen vertrouwen." Haar opvolgster blonk minder uit in de kookkunst. Frida: "Ze had gekookt in het leger en schotelde ons nogal gaargekookte

groenten voor. Toen ik daar eens wat van zei, gaf ze aan dat ze altijd zo gekookt had en dat haar man en kinderen nooit geklaagd hadden."

Druppel op gloeiende plaat

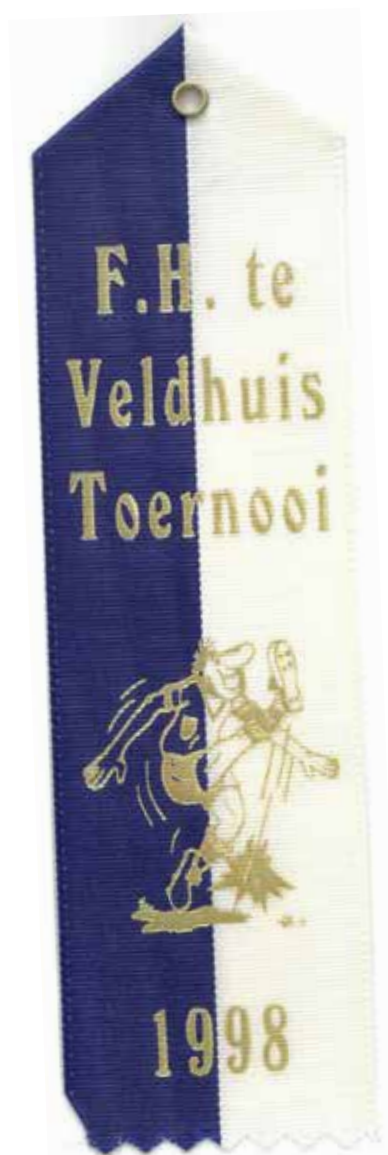
Laten we even in het kort vertellen hoe 't Polletje z'n functie kreeg. Zo in de wederopbouw na de oorlog, in de jaren '50, kwam er meer en meer aandacht voor de zorg aan mensen met een beperking. De situatie in Nederland was schrijnend: niet alleen bleef kennis achter en was er een tekort aan deskundigen, er was vooral een tekort aan plekken waar mensen ondersteuning kregen, zowel tijdens vakanties, maar ook meer permanent. Daarom werd op 22 juli 1964 in Velsen de Stichting Algemene Vakantietehuizen voor Zwakzinnigen (ASVZ) opgericht. Concrete aanleiding voor die oprichting was een rapport van een commissie

't Polletje als onderdeel van de Algemene Stichting voor Verzorging en Verpleging van Zwakzinnigen (ASVZ)

Mooie herinneringen

In de ruim dertig jaar dat Frida te Veldhuis bij de ASVZ betrokken was, zijn er heel wat kinderen, ouders en andere verwanten voorbij gekomen. De herinneringen die ze ophaalt, soms ook aangevuld met verhalen van Ruud, zijn prachtig. Denk aan de familie waar er maar kinderen bleven komen en Frida voorzichtig aangaf dat er ook zoiets als een pil bestond. Toen er nóg een kind kwam, hoorde ze dat meneer de pil was gaan slikken. Frida hield wijselijk haar mond. Of een moeder die zich 'beklaagde' dat al haar kinderen wel iets hadden van haar zeer intellectuele man. Toen Frida antwoordde dat deze dame haar man toch echt zelf uitgekozen had, was het gesprek gauw afgelopen. Of de familie die rustig accepteerde dat niet ieder kind gewoon mee kan komen. "Ach," zei vader rustig. "Ik heb altijd wel een vreemde kip in 't hok."

Lintje van het jaarlijkse door de JP van den Bent stichting georganiseerde voetbaltoernooi, het F.H. te Veldhuis Toernooi. Het voetbaltoernooi wordt nog steeds jaarlijks georganiseerd voor cliënten en medewerkers.

ingesteld door 'Helpt Elkander', een oudervereniging op interlevensbeschouwelijke grondslag, en de Nederlandse Vereniging voor Sociaal

Pedagogische Zorg. 't Polletje in Olst stond te koop en doordat een paar leden van de commissie zich persoonlijk garant stelden voor de koopsom kon de villa snel aangekocht worden. De ASVZ nam de exploitatie op zich. Het voorlopige bestuur bestond voor de helft uit leden van 'Helpt Elkander' en voor de andere helft uit leden van de Nederlandse Vereniging voor Sociaal Pedagogische Zorg. De heer J.W. Wehrmeijer was de eerste voorlopige voorzitter. In november 1965 werd het definitieve bestuur gevormd, waarvan de heer J.P. van den Bent voorzitter werd. Al snel bleken de plekken op 't Polletje een druppel op een gloeiende plaat. Daarom werden in 1966 en in 1967 de kortverblijfhuizen 'Bos en Hei' in Uddel en 'Kolthoven' in Epe geopend.

Met borden gooien

"'t Polletje was één van de eerste mogelijkheden voor vakantieopvang in Nederland," vertelt Frida niet zonder trots. "Volgens mij had Philadelphia een soortgelijk huis in Bennekom en was er ook één in Limburg. Mijn voornaamste opdracht was dat de kinderen goed verzorgd werden, netjes aangekleed waren en bezig werden gehouden. Ik besepte

al snel dat dat niet kon, want ieder kind is nu eenmaal anders. Je kunt ze niet over één kam scheren. Wat ik bij 't Polletje vanaf het begin gedaan heb, is goed naar de individuele kinderen kijken: wat kunnen ze wel en wat kunnen ze niet? Dat was nieuw, want zo werd er voor mijn komst niet gewerkt. Maar ja, toen liep het niet, dus het moest wel anders. We zouden een paar weken later weer bij elkaar komen om te kijken of we verandering zagen bij de kinderen." "En?" vraagt Ruud nieuwsgierig. "Hoe keken de leidsters tegen jouw aanpak aan? Zagen ze er wel heil in?" Het antwoord van Frida is duidelijk: "Geen idee, maar ze deden het wel. We hebben in al die jaren veel verschillende kinderen met allerlei beperkingen gehad. De oudsten waren een jaar of twaalf/dertien, maar er was ook eens een baby van nog geen één jaar." Zowel Ruud als Frida herinneren zich één markante cliënt. "Zijn zus waarschuwde ons dat hij alles kort en klein sloeg. Toen ik beter keek en doorvroeg, kwam ik erachter dat hij klappen kreeg als hij agressief werd. 'Die jongen is gewoon bang', dacht ik. We probeerden van alles om zijn angst te verminderen. Op een gegeven moment ben ik samen met hem en met

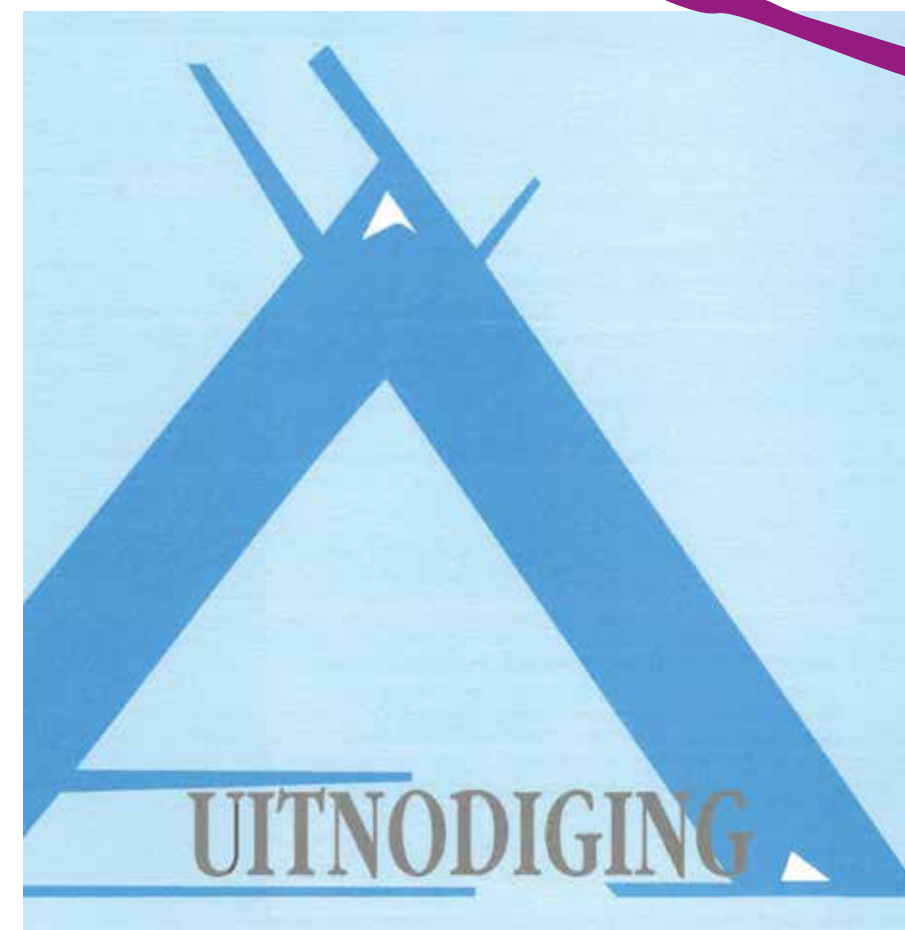
een stapel oude borden naar boven gegaan. 'Gooi ze maar naar beneden door het open raam. Daarna ruimen we het samen op,' zei ik. 'Mag dat?' vroeg hij bedremmeld. 'Ja hoor,' antwoordde ik. Eerlijk gezegd was het van mij ook een wanhoopspoging, maar het werkte! De agressie verdween."

Pragmatische oplossingen

Het kijken naar de individuele mens en zijn of haar vragen is nu nog steeds het belangrijkste uitgangspunt bij de JP in de ondersteuning van mensen. Die manier van werken vindt z'n oorsprong bij Frida zelf: "Mijn opleiding tot orthopedagoog heeft daar zeker een rol in gespeeld, maar het zat ook in mezelf," vertelt ze. "Mensen zijn niet allemaal hetzelfde, ze zijn verschillend. Daarom moet je naar ieder mens individueel kijken en met iedereen anders omgaan. Ik zie dat die visie

"Mensen zijn niet allemaal hetzelfde, ze zijn verschillend"

altijd bij de JP is blijven hangen en daar ben ik blij mee, want mijns inziens kun je alleen dan goede ondersteuning bieden." Frida's manier van kijken en werken werd overgenomen door de hoofden van de andere kortverblijfhuizen, 'Bos en

Uitnodiging voor het feest ter gelegenheid van het afscheid van Frida te Veldhuis op 20 april 1995

Hei' in Uddel en 'Kolthoven' in Epe. "Met elkaar spraken we er veel over," herinnert Frida zich. "Zo leerden we ook. De kinderen en volwassenen die in de kortverblijfhuizen verbleven werden gefinancierd door de gemeenten waar ze vandaan kwamen. Op een zeker moment veranderde de financiering voor de kortverblijfhuizen en moesten we het met minder geld doen. Dat was natuurlijk even slikken, maar als hoofden van de kortverblijfhuizen besloten we dat gewoon te gaan doen. Daarom bedachten we pragmatische oplossingen. Er kwamen

bijvoorbeeld weer lakens onder de dekbedden, want lakens wassen was goedkoper dan die grote dekbedden." De kortverblijfhuizen van de ASVZ kregen op praktisch gebied ondersteuning vanuit Utrecht, waar het bestuur van de ASVZ troonde. "De wereld van de kortverblijfhuizen was heel anders, iedereen was er welkom," vertelt Frida lachend. "Medewerkers waren vaak van die eigenwijze figuren met hele andere denkbelden. Omdat het een tijdelijke omgeving was, dacht men dat het geen toekomst had. Gelukkig bleek dat niet waar."

WERKEN MET VERSTANDELIJK GEHANDICAPTEN IS NIET ANDERS DAN BEDDEN OPMAKEN
'Begeleiden, niet betuttelen'

Meijuffrouw F.H. te Veldhuis,
directrice

Strijkplank in de gang

Voor Frida veranderde er na ruim twaalf jaar veel: in 1976 stopte ze als directrice van 't Polletje en kon in haar nieuwe functie als orthopedagoge van de ASVZ nog meer kennis vanuit haar opleiding toepassen. “Gelukkig kon ik mijn eigen opvolger bij 't Polletje aanstellen. In mijn beginjaren had ik daar niets over te zeggen, er werd voor mij besloten. Toen ik bijvoorbeeld als directrice startte, werd de dame die voor mij 't Polletje leidde waarnemend hoofd, maar zij kon – en dit zijn haar woorden – niet tegen mijn gezanik. Daarom moest er een nieuw waarnemend hoofd aangesteld worden. Dat bleek een wonderlijke tante te zijn en ze was ook zeer christelijk. Het gebeurde regelmatig dat ik tijdens het eten van

tafel moest, omdat ik met ouders, vertegenwoordigers of leveranciers in gesprek moest. Zij bad dan voor me. Dat was me wat te veel van het goede, dus ik zei tegen haar:

“Mijn opvolger bij 't Polletje kon ik zelf aanstellen”

‘Dat is niet nodig, hoor. De lieveheer weet zo ook wel dat ik goed gegeten heb.’” Frida herinnert zich nog een andere mooie anekdote tijdens het dagelijks werk op 't Polletje: “We hadden een strijkplank in de gang staan, maar die stond volgens anderen in de weg, dus ik moest 'm ergens anders neerzetten. Natuurlijk had ik zelf al naar een andere plek gezocht, maar die was gewoonweg niet te vinden. Samen met één van de leden van het bestuur ging ik het hele huis door. Na een uitgebreid rondje kwam inderdaad het inzicht dat de gang toch de beste plek was. Ja, ik heb het meestal wel goed, hoor.”

Verstand van zaken

Frida: “Als directrice van 't Polletje was ik niet belangrijk voor de ASVZ, in feite telde ik niet mee. Ik moest werkelijk alles vragen, want de hoge heren maakten het zelf uit.” Personeel werd aangesteld,

pas later mocht Frida daarover meebeslissen. Eerder werden regelmatig ‘vakbondsvrindjes’ gevraagd of kennissen en juist daar had Frida geen oren naar: “Het was niet omdat ik ze niet mocht, maar omdat ik vond dat mensen verstand van zaken moesten hebben. Als iemand dat niet heeft, kun je niet soepel samenwerken en is er altijd discussie.” De heren vonden het niet leuk als Frida wat van de benoemingen zei, maar ze bleef het doen, waardoor ze er in de loop der jaren gelukkig meer en meer betrokken bij raakte. “Mijn uitgangspunt was: ik moet met hen werken, dus is het logisch dat het een goede combinatie is. Dat begon het bestuur gelukkig

Na enige tijd verhuisde 't Polletje van Olst naar Zwolle. Deze folder gaf informatie over de nieuwe plek.

langzamerhand in te zien en daardoor werden er minder vaak bekenden van de bestuursleden gevraagd om een vacature te vervullen.” Ruud vraagt zich af hoe ze medewerkers voor 't Polletje vond. “Dat deed ik uiteindelijk dus zelf,” legt Frida uit. “Via advertenties of via via. Dat ging negen van de tien keer goed en ja, soms had ik het mis en namen we snel afscheid van elkaar.” “En hoe zat het met de salariëring?” vraagt Ruud. Frida, laconiek: “Geen idee. Dat kreeg je gewoon. Ik herinner me nog wel dat het pensioenfonds in

die tijd één of ander fondsje was dat op een gegeven moment algemeen werd voor alle stichtingen van de ASVZ. En dan werd je als deelnemer gewoon overgeschreven. Mijn vader zei me dat wel goed in de gaten te houden. Zijn advies heb ik gelukkig opgevolgd, want als hij dat niet gezegd had, had ik nu geen pensioen.” Frida was lange tijd de enige vrouw in een mannenbolwerk. “Ja,” zegt ze daarover. “Die mannen hielden elkaar de hand boven het hoofd.” Ruud fronsend: “Natuurlijk waren het andere

Het centraal bureau van de ASVZ aan de Maliesingel in Utrecht

tijden, maar de invloed van de bondswereld was groot. Dat zou zogenaamd sociaal zijn, maar dat was het niet.”

Aan de wieg

1983 is een belangrijk jaar in de geschiedenis van de JP. De ASVZ was in al die jaren uitgegroeid tot een grote organisatie met locaties in verschillende delen van Nederland. In die tijd was de invloed van de provinciale besturen groot en het bleek lastig om met organisaties samen te werken die over de provinciegrenzen heen werkten. Daarom decentraliseerde de ASVZ in 1983 op last van het ministerie van CRM (Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk) naar provinciale stichtingen en werden de verschillende onderdelen daarmee provinciaal benaderbaar. In Gelderland, Overijssel en Friesland had de ASVZ op dat moment drie kortverblijfhuizen en zeven gezinsvervangende tehuizen. Dat waren te weinig locaties om per provincie gegroepeerd te worden. De locaties in Gelderland, Overijssel en Friesland werden daarom samengevoegd en kregen de naam ASVZ – JP van den Bent stichting. Frida kreeg de vraag om directeur te worden. “Waarom kwamen ze eigenlijk bij jou uit?” vraagt Ruud zich – terecht – af. “Dat antwoord is in feite ook simpel,” kaatst Frida de bal terug. “Ik woonde in die omgeving, kende de locaties vanuit mijn werk als

Groepsfoto bij het afscheid van Frida te Veldhuis in 1995

orthopedagoog en had wat leidinggevende ervaring. Eerlijk gezegd was ik niet direct enthousiast, dus ik heb een dag bedenktijd gevraagd, maar ik bedacht me: 'als ik het niet doe, dan wordt het iemand anders'. Dat zag ik ook niet zitten, dus ben ik directeur geworden. Eerlijk is eerlijk, het werken met kinderen was leuker. Al die vergaderingen en overleggen waren niet direct aan mij besteed. Als directeur ging ik gelukkig nog wel vaak naar teamvergaderingen en bemoeide ik me met de pedagogiek. En de kortverblijfhuizen hielden een speciaal plekje in m'n hart, omdat ik daar aan de wieg stond." De uitvalsbasis van Frida werd Deventer. Aan de Keizerstraat 33 betrok ze samen met een vijftal collega's een ruimte boven een opticien. "Dat was vanaf dat moment het centrale bureau van de ASVZ – JP van den Bent stichting."

Geen middelen

Met de decentralisatie naar provincies veranderden er ook andere dingen binnen de ASVZ. Niet alleen het bestuur zat in Utrecht, ook de ondersteunende dienst, die zich bezighield met bijvoorbeeld vastgoed, financiën en dergelijke. Frida: "Dat was de Stibaz, de stichting beheer en administratie zwakzinnigenzorg. Ik kwam er wekelijks, elke maandagochtend ging ik die kant op, want ja, je moet toch een beetje met elkaar overleggen. Zo wilden we op een gegeven moment het koetshuis naast 't Polletje verbouwen, maar daar was natuurlijk geen geld voor. Wat we ook probeerden, we kregen vanuit Utrecht nul op het rekest. Enige tijd later ontmoette ik een Deventer architect, die zelf een gehandicapt kind had. Hij had oog voor 't Polletje. Ik weet niet meer precies hoe, maar hij vond financierders voor

de verbouwing en wilde het ontwerp zelfs gratis maken. Na overleg was Utrecht akkoord en konden we aan de slag. Ja, je laat het er toch niet bij zitten als er geen middelen zijn? Dan moet je creatief zijn. Wat trouwens een mooi gevolg was, was dat de houding in Utrecht veranderde. 'Als Frida weer eens om geld vraagt, kunnen we het haar beter maar direct geven, want ze houdt toch niet op', was de redenering. In de jaren die volgden, merkte ik dat ik het steeds moeilijker begon te vinden dat er in Utrecht over de ASVZ – JP van den Bent stichting werd gesproken en er beslissingen werden genomen. Er was veel hiërarchie. Als ik nu terugkijk, denk ik dat de afscheiding, die uiteindelijk in 1998 definitief werd, toen al een beetje begon." Mooi was een bezoek dat het Ministerie bracht aan zorginstellingen in Zweden of Denemarken. Frida herinnert zich: "Ze pikten daar bepaalde

dingen op en wilden die ook in Nederland doorvoeren. Toen ik ervan hoorde, merkte ik dat die ideeën wel in mijn straatje pasten. Ik vond het fijn om te weten dat mijn visie aansloot bij wat de trend leek te worden."

Kwaliteiten zien

Parallel aan het verhaal van Frida loopt het verhaal van Ruud. Hij kwam in 1980 in dienst bij de ASVZ "Dat herinner ik me nog wel," zegt Frida. "Ik kwam op een dag als orthopedagoge bij het 't Polletje en toen vertelde één van de medewerkers me dat ze een nieuwe groepsleider hadden aangenomen. 'Hij zal je wel niet aanstaan,' zeiden ze. 'Waarom niet?' was mijn reactie. 'Nou, hij heeft in een kraakpand gewoond en heeft lang haar', was het antwoord. Toen ik Ruud ontmoette, merkte ik dat dat me allemaal niet zoveel uitmaakte. Wat ik wél merkte, was dat zijn ideeën en gedachtengoed

"De ASVZ – JP van den Bent stichting werd steeds zelfstandiger"

aansloten bij dat van mij. Dat paste." Inmiddels was Theo aan de Stegge – een bekende naam binnen de JP – hoofd van 't Polletje geworden. Hij

Frida te Veldhuis in de tijd

1964 – 1976 Directrice van 't Polletje in Olst
1976 – 1983 Orthopedagoge voor de ASVZ
1983 – 1995 Directeur ASVZ – JP van den Bent stichting

Ruud Klarenbeek in de tijd

1980 – 1990 Coördinerend begeleider, waarnemend hoofd op 't Polletje in Olst en hoofd van het gezinsvervangend tehuis Dubbel Zeven in Almelo
1990 – 1995 Stafmedewerker en hoofd gezinsvervangend tehuis Dubbel Zeven in Almelo
1995 – 1998 Directeur ASVZ – JP van den Bent stichting
1998 – nu Directeur/bestuurder JP van den Bent stichting

stelde Ruud een paar jaar na zijn indiensttreding aan als waarnemend hoofd. In die hoedanigheid werkten Frida en Ruud meer met elkaar samen en zag Frida zijn kwaliteiten. Ze besloot hem te vragen om haar stafmedewerker te worden op het centraal bureau aan de Keizerstraat in Deventer. Daar stemde Ruud mee in

en naast zijn werk als hoofd van gezinsvervangend tehuis Dubbel Zeven in Almelo was hij ook veel in Deventer te vinden. Steeds meer taken werden door Deventer vanuit Utrecht overgenomen en de ASVZ – JP van den Bent stichting werd steeds zelfstandiger. Frida zag dat haar tijd erop zat en begon aan een opvolger te denken.

Frida te Veldhuis was aanwezig bij de opening van locatie Dubbel Zeven in Almelo in 1987

Burgemeester van Deventer James van Lidde de Jeude reikt een Koninklijke onderscheiding uit aan Frida te Veldhuis

Die vond ze in Ruud, hoewel ze in Utrecht duidelijk te kennen gaven dat ze niet op hem zaten te wachten. “Ze wilden niet weer zo’n eigenwijs portret, denk ik,” blikt Frida terug. Ze weet niet meer precies hoe de benoeming van Ruud is gegaan, maar “ik heb me er vast en zeker tegenaan bemoeid.”

Mijn levenswerk

Op het moment dat Frida met pensioen ging – in het voorjaar van 1995 – werkten er zo’n 450 mensen bij de ASVZ – JP van den Bent stichting. Frida was op dat moment 60, een mooie leeftijd om te stoppen, vond ze. Het was voor haar ook duidelijk dat ze toen even afstand zou nemen van de organisatie. “In de eerste jaren na mijn pensioen heb ik me bewust afzijdig gehouden, ik wilde Ruud niet voor de benen lopen. Hij moest zijn eigen weg

kunnen vinden. Zo af en toe las of hoorde ik nog wel eens wat over de JP en dan dacht ik: ‘ah, het gaat nog steeds dezelfde kant op’. Dat vond ik leuk.” “Wat was eigenlijk de reden dat je zo duidelijk was over je vroege pensioen?” vraagt Ruud zich af.

“Je weet niet wat er op je levenspad komt”

Ook daar is Frida helder over: “Mijn vader ging op z’n 65e met pensioen. Hij overleed toen hij 66 was. Dat wilde ik niet, dus daarom stopte ik eerder met werken. Ik heb daarna gereisd en veel getuind. Mijn moeder leefde gelukkig nog en

ik ging ’s ochtends en ’s avonds bij haar langs. Ik ben blij dat ik dat allemaal heb kunnen doen, maar nu ik 85 ben, denk ik wel eens: ‘ik had ook langer kunnen blijven ...’” Op Ruuds vraag wat ze als de mooiste periode van haar werkzame leven beschouwt, antwoordt Frida: “Eigenlijk vond ik alles wel leuk. Je doet iets en je maakt er wat van. Als je een beetje optimistisch in het leven staat, dan wordt het wel wat.” “Of je besteedt de dingen uit,” reageert Ruud gekcherend, denkend aan zijn vele bezoeken aan Friesland als Frida’s rechterhand. “Die overleggen met die ziekenhuizen daar vond ik inderdaad maar niets. In de kamers van de directeurs kwam na een uurtje overleggen de drankkar al binnen. Ja, die heren wilden koning blijven kraaien in die hoek.” Frida ziet haar tijd bij de ASVZ – JP van den Bent stichting als haar levenswerk, ze werkte er tenslotte van haar 29e tot haar 60e. “Op de één of andere manier denk ik dat het mijn pad was om met zwakzinnigen te gaan werken. In mijn opleiding tot orthopedagoge richtte ik mij voornamelijk op moeilijk opvoedbare kinderen. Ik herinner me mijn examen waarin de examinerer me vroeg of werken met moeilijk opvoedbaren mij zou liggen. ‘Ja’, antwoordde ik, in de veronderstelling dat hij me over dat onderwerp vragen zou gaan stellen. Vervolgens kreeg ik vragen over het werken met zwakzinnigen. Toen ik hem na

het examen vroeg waarom hij dat deed, antwoordde hij dat je van alles tegen kunt komen in je leven en dat hij dacht dat ik daar ook wel wat over zou kunnen weten. En dat klopte. Soms weet je inderdaad niet wat er op je levenspad komt.”

Draad doorgeven

Dat het werk haar paste als een handschoen blijkt uit de ontmoeting met één van de cliënten die Frida beschrijft. “Toen ze een jaar of vier was, kwam Tineke* bij ons op ’t Polletje wonen. Haar ouders waren arts, waren welbespraakt en hadden veel medische kennis. Ze dachten dat ze Tineke niets konden leren. Ik merkte

dat ze daar wel toe in staat was, als je maar op de goede manier bij haar aansloot. Tineke leeft nu nog, ze zal ergens midden veertig zijn. Ze woont begeleid en belt me van tijd tot tijd op. Ik schrijf haar een kaart als ze jarig is. Een paar jaar geleden had ik haar juiste adres niet meer. Ze belde me op en vroeg me waarom ik geen kaart gestuurd had. Zo zie je maar hoe zelfstandig sommige mensen kunnen worden! Net als die ene cliënt die ik af en toe nog tegenkom bij kerkdiensten in de Lebuinuskerk. Hij groet me altijd en weet dat ik Frida te Veldhuis ben. ‘Hoezo zwakzinnig?’ denk ik dan.” Als Ruud haar vraagt naar wat het belangrijkste is

geweest in haar werk voor de ASVZ – JP van den Bent stichting is haar reactie wat filosofischer: “We hebben de koers voor kinderen en volwassenen met een handicap kunnen verleggen. Het werken met mensen vraagt een persoonlijke benadering, je moet ieder mens individueel zien, zodat ieder kan krijgen wat hij of zij nodig heeft. Ik ben er trots op dat dat gelukt is en ik ben blij dat dat gedachtengoed door jou en alle mensen die nu bij de JP werken is voortgezet. Ik wilde dat dezelfde draad werd doorgegeven en zo is het gegaan.”

** Tineke is een gefingeerde naam*

Afscheidsfeest Frida te Veldhuis in 1995

Officiële uitnodiging voor de opening van 't Polletje in 1965

Het allereerste begin ...

“Enige tijd geleden is door de Algemene Vereniging van Ouders en Vrienden van geestelijk misdeelden ‘Helpt Elkander’ en door de Nederlandse Vereniging voor Sociaal Pedagogische Zorg het initiatief genomen om de Stichting Algemene Vakantiehuisen voor Zwakzinnigen op te richten.”

Met deze woorden nodigde de heer J.P. van den Bent Zijne Excellentie mr. M. Vrolijk, Minister voor Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, uit voor de officiële opening van 't Polletje in de tweede helft van november 1965. De brief werd op 13 oktober 1965 gestuurd en de opening had uiteindelijk op 22 november plaats. Waarschijnlijk was Zijne Excellentie verhinderd, want de openingshandeling werd verricht door Cees Egas, staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk.

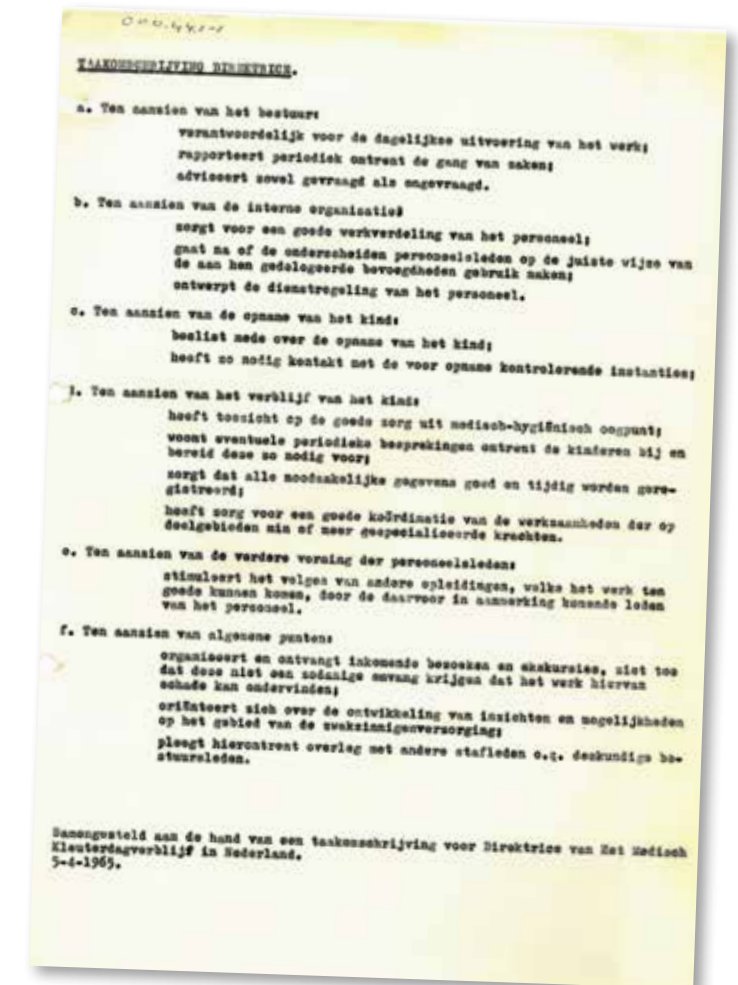
Over opleiding en transparantie

Voor de JP is opleiding en ontwikkeling van medewerkers één van de belangrijkste uitgangspunten, want als medewerkers goed toegerust zijn, kunnen ze goede ondersteuning bieden. Deze opvatting is niet van de laatste jaren, maar staat al in de taakomschrijving van de aan te nemen directrice van 't Polletje:

Ten aanzien van de verdere vorming der personeelsleden:
stimuleert het volgen van andere opleidingen, welke het werk ten goede kunnen komen, door de daarvoor in aanmerking komende leden van het personeel

Daarnaast was de directrice ook verantwoordelijk voor de organisatie van werkbezoeken en excursies, die toen – net als nu binnen de JP – tot de dagelijkse gang van zaken behoorden:

*Ten aanzien van algemene punten:
organiseert en ontvangt inkomende bezoeken en excursies, ziet toe dat deze niet een zodanige omvang krijgen dat het werk hiervan schade kan ondervinden*

Een deel van de taakomschrijving voor de directrice van 't Polletje

De brief van de heer J.P. van den Bent waarin hij de minister voor Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk uitnodigt om de officiële openingshandeling van 't Polletje te verrichten (1965)

De JP in de tijd

1964	Oprichting Stichting 'Algemene Vakantietehuizen voor Zwakzinnigen'
1964	Aankoop van short-stay-home 't Polletje in Olst voor kinderen van 4 tot 14 jaar
1964	Frida te Veldhuis wordt aangenomen als directrice/hoofd van 't Polletje
1965	Officiële opening van 't Polletje door staatssecretaris Cees Egas (PvdA)
1965	De heer J.P. van den Bent wordt voorzitter van het bestuur van 't Polletje
1966	Opening short-stay-home Bos en Hei in Uddel voor kinderen van 12 tot 22 jaar
1967	Opening short-stay-home Kolthoven in Epe voor mensen van 22 jaar en ouder en opening gezinsvervangend tehuis De Kroon in Vaassen voor '18 geestelijk gehandicapte dames'
1968	Naamswijziging naar Algemene Stichting voor Verzorging en Verpleging van Zwakzinnigen (ASVZ)
1969	Opening gezinsvervangende tehuizen De Schakel in Apeldoorn, Dubbel Zeven in Almelo en De Twickel in Deventer
1972	Opening gezinsvervangend tehuis It Eilân in Drachten
1973	Opening gezinsvervangend tehuis De Bikkelpark in Tiel Opening gezinsvervangend tehuis Tutein Noltheniuslaan in Apeldoorn
1976	Frida te Veldhuis wordt orthopedagoge van de ASVZ. Jo Pinxt wordt haar opvolger als directeur/hoofd van 't Polletje
1980	Ruud Klarenbeek in dienst als eerste leider van 't Polletje
1983	Reorganisatie/decentralisatie van de ASVZ: de tehuizen in Gelderland, Overijssel en Friesland vallen vanaf dat moment onder de ASVZ – JP van den Bent stichting
1983	Frida te Veldhuis wordt directrice van de ASVZ – JP van den Bent stichting
1983	Centraal bureau van de ASVZ – JP van den Bent stichting vestigt zich aan de Keizerstraat 33 in Deventer
1984/1985	Theo aan de Stegge volgt Jo Pinxt op als directeur/hoofd van 't Polletje
1986	Theo aan de Stegge benoemt Ruud Klarenbeek tot waarnemend hoofd op 't Polletje
1990	Ruud Klarenbeek wordt stafmedewerker van Frida te Veldhuis op het centraal bureau in Deventer naast zijn werk als hoofd van gezinsvervangend tehuis Dubbel Zeven in Almelo
1995	Frida te Veldhuis neemt afscheid als directrice van de ASVZ – JP van den Bent stichting
1995	Ruud Klarenbeek volgt Frida te Veldhuis op als directeur van de ASVZ – JP van den Bent stichting
1998	Verzelfstandiging van de ASVZ – JP van den Bent stichting. De officiële naam wordt dan Interlevensbeschouwelijke Stichting voor verlening van diensten aan mensen met een handicap JP van den Bent, kortweg de JP.